

BØRSEN. WEEKEND

FREDAG
17. FEBRUAR 2023

GASTRONOMI / 20-21

Jagten på rødgrød, tarteletter og stegt flæsk ender her

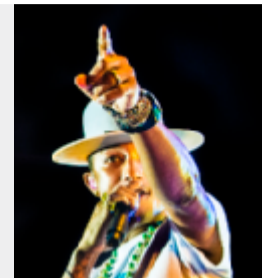
PR-foto

TENDENS / 12-13

Ikke siden 80'erne har tennis været mere hypet

MODE / 14-15

Popstjerne skal producere et sikkert hit for luksusgigant

Arkivfoto: Søren Bidstrup

Drømmen om et Iran de kan vende hjem til

Det iranske præstestyre er under pres fra en oprørske ungdom, der får tørklæderne af og spiller forbudt musik ud af vinduerne. Det vækker sorg, men også kampgejst hos tre herboende iranere. Side 4-8

Foto: Simon Fals

Vildt
vintertilbud
spar 140.000,-
Se mere på
planethuse.dk

KOM TIL ÅBENT SOMMERHUS I ODSHERRED

Oplev 5 skønne indflytningsklare sommerhuse og 9 byggegrunde.

Søndag 19. februar kl. 12 - 16, Strandsletten 25, 4534 Hørve.

PLANET HUSE
- det bedste fritidshus på jorden

Iranske stemmer

I 44 år har Irans præstestyre holdt befolkningen i en jernnæve, men for fem måneder siden antændte en ung kvindes død et oprør, der har fået mænd og kvinder i alle aldre på gaden. Herboende Mora Rahgozar, Navid Ostadian-Binai og Gita Monshizadeh er også færdige med at dukke sig

Fortalt til Maria Kentorp

“Bag lukkede døre var der musik, fest og hjemmebrygget alkohol”

Filmklipper og -producer Mora Rahgozar går på gaden og bruger sin Instagram-profil til at skaffe opmærksomhed på revolutionen i Iran

“Før i tiden var min Instagram-profil lukket, fordi jeg var bange for de konsekvenser, mit engagement kunne have. Men da Jina Mahsa Amini blev dræbt i september sidste år, tænkte jeg: Nu går jeg all-in. Jeg vil gerne kæmpe for “kvinde-liv-frihed”-bevægelsen, som den er kommet til at hedde.

Min mor, min søster på 14 år og jeg nåede ud af landet i 1987. Jeg var fire år dengang. Min far kom otte måneder senere. Han var en anerkendt instruktør og manuskriptforfatter i Teheran, der sneg sig til at arbejde rundt om censuren. Min mor var grafiker og fotolærer, men regimet havde forbudt hende at undervise sine elever, og hun havde fået en indkaldelse fra myndighederne, der

39-årige Mora Rahgozar har åbnet sin Instagram-konto efter oprøret i Iran brød løs i september sidste år for at støtte kampen og sprede budskaberne. Et af dem er kampråbet "Zan Zendegi Azadi", der betyder "Kvinde Liv Frihed", og som hun også bærer i guld om sin hals. Foto: Simon Fals

reelt ville fængsle hende, hvis hun mødte op. Det brev gav os asyl her.

Jeg har altid elsket at rejse til Iran og besøge min familie. For hvert år har der været forskellige spilleregler, og nogle gange løsnede styret lidt op, så der ikke kom optøjer. Et år skulle bukserne være hellange, og tørklædet skulle sidde helt tæt om hovedet, og vi kunne slippe af sted med at gå i T-shirt og kasket fem år senere. Vi underkastede os altid reglerne i det offentlige rum, men bag lukkede døre var der musik, fest og hjemmebrygget alkohol. Hvis det såkaldte moralpoliti vil genere dig, kan de gøre det, som det pludselig skete for Jina Mahsa Amini. Både jeg og mine kusiner har prøvet at blive antastet af moralpolitiet op til flere gange.

Både jeg og mine kusiner har prøvet at blive antastet af moralpolitiet

” Mora Rahgozar

Vi har oplevet oprør i Iran før, eksempelvis under Den Grønne Bevægelse i 2009. Denne gang står det iranske folk dog sammen på tværs af køn, alder og religiøs overbevisning om at vende sig mod det styre, der har misbrugt sin magt igennem årtier. De her unge kvinder og mænd, der går på gaderne nu, er så woke og bevidste om menneskerettigheder. Mange af de unge siger, at de ikke er bange for repressalier, for de lever allerede i et fængsel. Deres mod er ubegribeligt.

Meget er på spil. Jeg risikerer ikke at skulle se mit hjemland og min elskede familie igen. For iranere i Iran kan den yderste konsekvens være død og tortur. Unge iranere bliver kastet i fængsel for blot at udtrykke

deres holdninger, og præstestyret henretter folk for et godt ord.

Bevægelsen i Danmark begyndte med, at vi tog til demonstrationerne, og nu mødes vi hver uge. På fire måneder har jeg fået mennesker ind i mit liv nu, som jeg betragter som familie. For jeg møder en genkendelighed og en community, som jeg ikke før har oplevet i Danmark, og det er enormt rørende.

Jeg føler, jeg er nødt til at være en stemme for de unge iranere og prøve at give et sandfærdigt billede af den lidelse, der foregår i mit hjemland – et billede, der ikke er censureret og plastret til med løgne, som er regimets varemærke. Det handler om at vise verden, hvad der foregår lige nu i Iran. Vores søstre og brødre har brug for, at vi ikke glemmer dem.

BLÅ BOG Mora Rahgozar

Privat

39 år. Født i Iran, opvokset i Hillerød og bosat i København.

Uddannelse

Diplomuddannelse fra Den Europæiske Filmhøjskole, udlært klipper hos Fridthjof Film og instruktør på Prague Film School.

Karriere

Filmklipper, -instruktør og kreativ producer for bl.a. DR og TV2.

Bonus

Fik for nyligt rejst et billboard på Vesterbro med teksten #stopexecutionsiniran og #beourvoice.

“Vi er ikke bange mere og vi vil kunne sige hvad vi vil”

Chef for Green Vessels & Fuels i Mærsk Navid Ostadian-Binai er erklæret feminist og ser det som sin pligt at bakke op om både sin kone og det iranske kvindeoprør. For det er en del af et globalt oprør, som ikke er til at komme udenom

“Min far var rektor på en skole, og min mor var lærer, og jeg var seks år, da min familie flygtede fra Iran i 1989. Vi endte i Norge, hvor vi blev taget godt imod.

Min svigermor var iværksætter og flygtede med to døtre, men min svigerfar er stadig i Iran. Jeg har været tilbage et par gange, primært for at være sammen med ham. Vi ventede mange år, før vi tog tilbage, og derfor ytrede vi os ikke om noget som helst politisk af frygt for det islamiske regime. Men vi er ikke bange mere, og vi vil kunne sige og tro på, hvad vi vil, og derfor kan vi som mange andre ikke rejse tilbage, lige så længe regimet er ved magten.

Revolutionen begyndte den 16. september, da Mahsa Amini døde. Samme dag modtog min kone magasinet Elles pris for årets stemme, fordi hun arbejder for kvinderettigheder med organisationen The Soufuls. Næste morgen gik hun i frontlinjen ved at skabe opmærksomhed om “kvinde-liv-frihed”-bevægelsen gennem billedkunst og musik, og jeg tog mig af vores hjem og vores familie. Vi ser samme bevægelse i Iran, hvor kvinderne først smed tørklæderne og gik på gaderne, og mændene siden har meldt sig som støtter og frihedskæmpere.

I min optik handler kampen ikke alene om iranske kvinders rettigheder, men om alle kvinders. Det er i bund og grund den samme kamp, som Helle Thorning-Schmidt deltager i med sin omtalte kjole, den finske præsident Sanna Marin, der blev kritiseret for at feste, og de amerikanere, der kæmper for retten til abort. Jeg synes, det er så livsbekræftende, at der er så mange, der rejser sig og siger, at nok er nok. Det smukke er, at hvis de iranske kvinder kan vælte et diktatorisk præstestyre, er der ingenting, der er umuligt.

Det er nu, vi som land og medmennesker skal vælge, hvilken side af historien vi vil være på. For os iranere er der ikke en vej tilbage. Vi kæmper, til Iran igen bliver et frit og demokratisk land. Jeg synes også, det ville være stærkt, hvis flere virksomheder fik solidariteten med frihedskampen på agendaen. Vi ved, at ligesom klimakampen er kvindekampen ikke til at komme udenom, så hvorfor ikke gå forrest og vise lederskab og ansvar?

BLÅ BOG Navid Ostadian-Binai

Privat

39 år. Gift og far til to. Født i Iran, opvokset i Norge, bosat nord for København.

Uddannelse

Civilingeniør fra NTNU i Norge, Berkeley og DTU og i finans fra Harvard.

Karriere

Chef for Green Vessels & Fuels i Mærsk. Tidl. bl.a. underdirektør i Star og direktør i Rainmaking.

Bonus

Medlem af VL-gruppe 67.

I sidste uge vandt den iranske popmusiker Shervin Hajipour en Grammy for “Baraye”. En sang, der hurtigt er blevet revolutionens sang. Han har skrevet teksten med sætninger, som andre iranere har skrevet på Twitter som begrundelse for at protestere mod styret. Det betyder “For” på dansk og lyder bl.a. “For følelsen af fred”, “For pigen, der ønskede at være dreng”, og slutter med “For kvinder, liv, frihed”. Det forlyder, at folk i Iran den aften åbnede deres

vinduer og spillede sangen ud af dem. Den slags giver virkelig energi at opleve.

Shervin Hajipour blev fængslet, efter at hans sang gik viralt i efteråret, men er lukket ud igen mod kaution. Men da han vandt grammyen, skrev han på Twitter: “We won!” Dette sammenhold er så powerful. Når revolutionen lykkes, er det den besked, vi kommer til at fortælle.

Navid Ostadian-Binai betegner sig selv som feminist og ser det iranske kvindeoprør som en del af et nødvendigt, uundgåeligt og globalt kvindeoprør. Foto: Simon Fals

“Jeg var 19 år, da det hele begyndte i 1979. Jeg studerede på arkitektskolen, og vi troede, vi ville få frihed og demokrati, og vi nåede at træde frem som kritikere og anderledes tænkende. Men der gik ikke ret lang tid, før det nye styre begyndte at slå folk ihjel. Det overtog bare det hemmelige politi fra shahens tid.

Under shahen var der heller ikke ytringsfrihed. Hvis du havde en skrivemaskine, blev du sat i fængsel, for så kunne du reproducere noget, og masser af litteratur var forbudt. Det var derfor, den nye middelklasse ønskede en revolution, men ikke med det resultat. Præstestyret anså det som oprør både at skrive, distribuere og læse oppositionens aviser.

Min arkitektuddannelse blev afbrudt af kulturrevolutionen, fordi det nye styre lukkede alle videregående uddannelser, og da det åbnede dem igen to år efter, hang der lister på universitetet over folk, der var smidt ud. Mit navn stod på en af dem for at have ført ikkevæbnet kamp mod styret. Jeg havde været klassens repræsentant i studenterrådet og sagt min mening åbent.

Styret strammede om alt, hvad der hed opposition, og på et tidspunkt nåede de til min mands omgangskreds. Mange af dem blev sat i fængsel, og en dag kom de efter ham på hans arbejdsplads. Så havde vi to muligheder: at flygte, om muligt, eller at komme i fængsel. For du kan ikke gemme dig.

Menneskesmuglere hjalp os over Zagrosbjergene på hesteryg til Tyrkiet. Vi havde vores toårige søn med, og det tog os 11 dage at nå frem til noget familie i Istanbul. Der fik vi fat i falske pas og fløj til Tyskland. Målet var Sverige, men efter togrejsen gennem Tyskland kunne vores søn ikke klare mere, og vi søgte asyl ved den danske grænse. Vi boede først i Sandholmlejren og tre måneder på en stor norgesfærge i København, før vi fik asyl.

Vi var et års tid undervejs fra Teheran, men allerede et år efter vi ankom til Danmark, begyndte jeg uddannelsen som bygningskonstruktør. Jeg fik et af de højeste gennemsnit på årgangen og ledelsens legat, men alligevel gik jeg arbejdsløs et år. Til sidst var jeg heldig at komme ind hos Rambøll, og siden har jeg været ansat i de store rådgivende ingeniørfirmaer og været med i anlæggelsen af infrastruktur i Ørestad, Øresundsforbindelsen og meget andet.

Jeg har ikke været i Iran, siden vi flygtede, men vi har været på vej to gange. Efter stor overvindelse henvendte vi os til ambassaden for at få et nyt pas for nogle år siden, men det viste sig, at der i et nyt pas er en bemærkning om, at man er kommet ulovligt ud af landet. Man skal have et nyt pas, når man er i Iran, før man kan komme ud igen. Vores venner advarede os mod at gøre forsøget.

Min 30-årige datter, der er født i Danmark, ville også meget gerne til Iran og se, hvor hun stammer fra, men på det tidspunkt begyndte styret at

“Når man er ung tænker man ikke på konsekvenserne. Det gjorde vi heller ikke”

Gita Monshizadeh måtte flygte fra Iran som ung med sin mand og deres toårige søn over bjergene på hesteryg og har aldrig turdet vende tilbage. Hun har valgt ikke at dvæle ved fortiden, men mærker håbet, når hun ser de unge piger danse i gaderne

BLÅ BOG Gita Monshizadeh

Privat

63 år. Opvokset i Iran. Flygtet til Danmark i 1986. Bor i København.

Uddannelse

Arkitekt og bygningskonstruktør.

Karriere

Koncernkompetencechef hos den rådgivende ingeniør Moe. Tidligere bl.a. hos Rambøll.

Gita Monshizadeh var 19 år under den første revolution og ser på mange måder historien gentage sig med den unge generation, der brændende tror på deres chancer og risikerer livet for det håb. Foto: Simon Fals

fængsle folk med dobbelt statsborgerskab for spionage. Bl.a. blev en kvinde fra London, der var inviteret til en konference af en ngo og havde sin toårige datter med, sat i fængsel og kom først ud flere år efter. Der sidder stadig en del med dobbelt statsborgerskab, som jeg også har, i fængslerne, bl.a. en kvinde på 63 og en anden på 68 år.

Det er snart 40 år siden, vi flygtede, og min mand og jeg har stille og roligt bygget et liv op her, men når sådan et oprør sker, gør det virkelig ondt. For jeg kan mærke håbet, når pigerne går

ud og danser uden tørklæde på gaden, og når de får den brutale behandling, er det som at være i deres sted igen.

Når man er ung, tænker man ikke på konsekvenserne. Det gjorde vi heller ikke. Forskellen på denne revolution i forhold til de andre bevægelser er, at denne gang siger man ikke, at man vil have forbedringer. Denne gang siger man, at man vil af med styret. Og denne gang er det ikke drevet af intellektuelle og storbymennesker. Der er oprør i landsbyer, vi aldrig har hørt om før.

Jeg prøver på ikke at tænke over, at jeg har levet alle de år i eksil. Hvis vi skulle spekulere for meget over det, kunne vi ikke leve normalt. Men jeg er så glad for, at vi har kunnet give vores humanistiske værdier videre til vores børn. Vi har to børnebørn, og begge vores børn er gift med danske partnere, og når jeg ser på dem, glæder jeg mig over alt det, der lykkedes. Vi har været så heldige at have overskud til at skabe os et normalt liv i det nye samfund, men som flygtning banker ens hjerte altid for det land, man har lagt bag sig.